

Primljen 18. 07. 2004.
Prijhvaćen 10. 11. 2004.

PRIKAZ UDŽBENIKA DIP IN 3

Marija Andraka

Učiteljska akademija, Zagreb

Maja Mardešić: DIP IN 3, Školska knjiga, Zagreb, 2004.

Nastavni materijal obuhvaća udžbenik (116 str.), vježbenicu (93 str.) i priručnik za učitelje (74 str.) i nadovezuje se na **Dip in 1** i **Dip in 2**, a namijenjen je trećoj godini učenja engleskog kao stranog jezika u hrvatskim osnovnim školama. Ponuđena količina materijala dovoljna je za jednu školsku godinu ako se engleski jezik uči dva sata tjedno, a može se prema potrebi lako proširiti ili reducirati.

Udžbenik i vježbenica koncipirani su u osam cjelina (ukupno 29 lekcija) koje obrađuju različite teme: *Family and friends, toys, school and home, time, weather, clothes, the weekend, looks, places, animals*. Osim toga, udžbenik sadrži 13 epizoda stripa čiji je glavni lik čarobnjak *Mr Cocopulus*. Svrha je ovih priča da se dodatno utvrdi i ponovi usvojeno gradivo u zanimljivom kontekstu ili katkad služe kao uvod u novu temu. Cjeline predviđene za ponavljanje (*Sum up*) pojavljuju se samo u vježbenici pa se time naglašava njihova uloga – ponavljanje i utvrđivanje. Na učitelju je da procijeni trebaju li učenici riješiti sve zadatke ili se neki mogu preskočiti. Veći dio ovih zadataka učenici mogu rješavati samostalno pa se mogu zadati za domaći rad. Na kraju vježbenice postoji i dodatak s prigodnim materijalima uz Božić i Uskrs.

Na kraju udžbenika nalazi se *tapescript*, odnosno tekstovi onih materijala koji su predviđeni za slušanje bez čitanja. Tu je i vrlo koristan popis riječi koje se obrađuju u određenim cjelinama s prijevodom na hrvatski jezik (*Word list*), a koji učenicima može poslužiti kao podsjetnik prilikom ponavljanja i utvrđivanja. Neki izrazi koji pripadaju zajedničkoj temi (kao na primjer, školski predmeti, hrana i piće, mjeseci u godini, odjeća i sl.) izdvojeni su u različitoj boji. Na taj se način djeca potiču na korištenje dvojezičnih rječnika te uče da se riječi ne moraju nužno razvrstati prema abecednom redu, već da postoje i drugi oblici klasifikacije, kao što je to slučaj u konceptualnim rječnicima.

Novi se jezični sadržaji nadograđuju na temelje iz materijala za prvi i drugi razred, nove se strukture uvode postupno i promišljeno, a isti jezični sadržaji pojavljuju se u različitim kontekstima koji onda omogućuju njihovo potpunije usvajanje. Sadržaji su tematski primjereni učenicima trećeg razreda i slijede okvirni plan i program za engleski jezik, što je vidljivo iz gore navedenih tema udžbenika. Osim toga, gdje god je to moguće, nadograđuju se na sadržaje iz prirode i društva (mjeseci u godini, godišnja doba, prikladno odijevanje, životinje), matematike (brojevi do 100, kazivanje vremena, novčane jedinice), glazbene, likovne i tjelesne kulture (mnoštvo pjesmica, crtanja, izrezivanja i TPR-a) a teme

su relevantne za učenike mlađe školske dobi.

Autorica je posvetila jednaku pozornost razvijanju svih četiriju jezičnih vještina i pripremila materijale prikladne za slušanje i čitanje, vježbanje govora i pisanja.

Udžbenik obuhvaća dijaloge, kraće narativne tekstove, pjesmice i igre što se dalje razrađuju i uvježbavaju u vježbenici. Ilustracije su atraktivne i vesele, prate tekst i pomažu njegovu boljem razumijevanju. Stranice sadrže primjerenu količinu informacija i nisu pretrpane. Informacije su jasne kao i upute za rješavanje zadataka. Upute su katkad nešto detaljnije i namijenjene učitelju/ici ili čak roditeljima kako bi lakše mogli pratiti što njihova djeca uče.

Glavni su likovi članovi obitelji *Lennon* koja živi u Oxfordu - djevojčica *Ann*, nezini stariji brat *Bob*, mlađa sestra *Rosie*, njihovi roditelji *Fiona* i *Paul* te njihov kućni ljubimac, pas *Toto*. Tu su još i Annini i Bobovi najbolji prijatelji te njihov novi susjed *Mr Cocopulus*. Likovi su smješteni u zanimljive, neobične, katkad napete situacije pa je vrlo vješto izbjegnuta zamka u koju često padaju autori udžbenika odabirom stalnih likova.

Udžbenik je strukturiran tako da postupno uvodi nove jezične strukture i nadograđuje ih na one koje su već usvojene ranije i poznate učenicima. Osim toga, nudi mnoštvo različitih konteksta za uvježbavanje i utvrđivanje jezika. Tako se, na primjer, *Present Continuous* pojavljuje u 16., 17., 18., 19., 20. i 22. lekciji, u različitim situacijama i kroz različite teme.

Rječnik je opsežan, ali djeci primjeren i potreban. Često je dovoljno da nova riječ u djetetovu pamćenju ostane na razini prepoznavanja. Dobro je da su učenici izloženi većem fondu riječi nego što se od njih očekuje u aktivnoj komunikacijskoj uporabi.

Nije zanemarena ni kulturološka komponenta pa tako u desetoj lekciji (*My home*) nalazimo usporedbu načina stanovanja u Velikoj Britaniji i Hrvatskoj. Nešto kasnije, u 25. lekciji ova se komponenta vrlo vješto povezuje s gradivom iz prirode i društva (*Ann* odlazi na izlet u London te tamo kupuje suvenire za svoju obitelj, odlazi u kazalište i gleda predstavu Crvenkapice.) Tema glavnog grada Velike Britanije povezuje se sa Zagrebom, glavnim gradom Hrvatske, a uz kupnju tipičnih engleskih suvenira uvodi se i engleski novac. Treba spomenuti i autentične pjesmice (*Hickory dickory dock* i *Wee Willie Winkie*) koje su tematski vrlo dobro uklopljene u lekcije, a izvrsno će poslužiti za uvježbavanje ritmičke strukture s rimom.

Još jedna pjesma, napisana za potrebe udžbenika - *George and the lady* - izvrsno povezuje bajkovitost teme (princ koji ubija zmaja da bi stekao naklonost ljepotice) s jezičnom strukturom koja se uvodi (*there is...*) a dovoljno je otvorena da bi učenike potakla na razmišljanje o tome što se u pjesmi-priči stvarno dogodilo, te da oni o tome odluče. Kao i *Dip in 2*, i ovaj udžbenik sadrži vrlo koristan element *Remember* - u kojem se izdvaja određena gramatička struktura, izraz ili riječi obrađene u nekoj lekciji, a učenici bi ih svakako trebali upamtiti.

Hvalevrijedan je i *Project work*. To su mali projekti koji učenike potiču na istraživanje, korištenje drugih materijala osim udžbenika, samostalnost u radu, suradnju, a svakako razvijaju samopouzdanje i pozitivnu sliku o sebi. Projekti uključuju izradu postera s fotografijama učenika, izradu dvorca korištenjem kuverta, papira, škara i flomastera, pronalaženjem raznih vrsta hrane u novinama i časopisima i klasifikacijom prema obrocima i onome što učenici

vole ili ne vole jesti, izradom kazališta lutaka, i drugim kreativnim aktivnostima.

Vježbenica je također likovno atraktivno riješena, nije crno-bijela, kao što je to s vježbenicama često slučaj, pa će i svojim izgledom sigurno privući i motivirati učenike na rad. Uz vježbe koje svojim sadržajem prate cjeline iz udžbenika ovdje nalazimo i 7 *Sum up* cjelina - predviđenih za sažimanje i utvrđivanje.

Vježbe i zadatci su raznih vrsta: od vođenih zadataka ispunjavanja i povezivanja, preko odgovora na pitanja i pisanja pozivnica do križaljki, osmosmjerki, računanja, crtanja, bojenja i izrezivanja. Kroz njih su razvidni osnovni ciljevi ovoga udžbenika, a to su razvijanje pozitivnog odnosa prema sebi i drugima, ponavljanje i učvršćivanje ranije naučenog rječnika i struktura, proširivanje učenikova znanja o svijetu u kojem živi te razvijanje učenikova samopouzdanja i samostalnosti u uporabi jezika poticanjem osobnog izbora u rješavanju zadataka.

Svaki zadatak ima jasan cilj bez obzira na to radi li se o jezičnom, odgojnom, psihosocijalnom ili nekom drugom cilju. Postignuta je ravnoteža između kontroliranog i slobodnog tipa vježbi. Učenici često zajednički rješavaju zadatke ili pronalaze rješenje za neki problem. Ovakvim pristupom potiče se motivacija i razvija suradnja među učenicima.

Priručnik za učitelje kao i u prethodna dva dijela (*Dip in 1* i *Dip in 2*) u uvodnom dijelu sadrži prijedlog izvedbenog plana iz engleskog jezika, kratak opis udžbenika i svih njegovih dijelova (udžbenik, vježbenica, kasete, nastavne kartice i priručnik za učitelje/ice). Navode se i glavne smjernice kojih se autorica pridržavala u izradi materijala i naglašava sloboda učitelja/ice da upute prilagodi sebi i svojim učenicima.

Glavni dio pisan je na vrlo topli, prijateljski način i detaljno prikazuje pojedine nastavne jedinice, vjerno slijedeći udžbenik i vježbenu. Učitelju/ici se predlaže tijekom obrade svake od nastavnih jedinica, nude se gotova rješenja, savjeti i pomoć. No cijelo vrijeme autorica podsjeća na to da su njezine samo sugestije te da učitelji trebaju sami odlučiti što će i kako u razredu upotrijebiti. Materijala ima dovoljno i potiče na kreativnost i otvorenost. Upute i prijedlozi su iscrpni i svakako će biti dobrodošli svakom učitelju i pomoći da školski sat bude uvijek nov, nepredvidljiv i djeci zanimljiv.

I ovdje nalazimo vrlo korisne napomene uz neke lekcije (*Note*) koje autorica uključuje kada to smatra prikladnim. Autorica savjetuje što činiti u konkretnim situacijama: na primjer, kako obraditi određeni zadatak sa slabijim učenicima, koji su oblici interakcije pogodni za pojedine aktivnosti, kako pristupiti projektima koji se uvode u udžbeniku itd. i predlaže uporabu mnoštva strategija poučavanja koje će obogatiti nastavu i motivirati učenike. Zanimljiv je i pristup uvođenju novoga rječnika: djeci se nudi relativno velik rječnik, a i učitelja se potiče na to da se u uporabi odviše ne suzdržava. Tako će se učenici uz razgovorljivog učitelja/učiteljicu osjećati više uronjeni u autentičnu situaciju, ali se od njih neće očekivati memoriranje velikog broja riječi. To je dobar pristup jer će učenici naučiti da nije potrebno razumjeti svaku pojedinu riječ kako bi se razumjela cjelina.

Priručnik sadrži objašnjenja za uporabu igara koje čine sastavni dio udžbenika i vježbenice. Neke od igara, kao na primjer *Bingo*, *Match/Mismatch* ili *Memory game*, učenici su već ranije upoznali, a mogu se na isti ili sličan način igrati i izvan učionice. Neke su za njih nove (*Pass the box*) i predstavljat će osvježenje u nastavnom procesu. Na vrlo je zanimljiv

način upotrijebljena i igra *Dominoes* za ponavljanje pridjeva. Osim ovih igara, mnoge aktivnosti koje su ovdje ponudene i razrađene, zapravo su neka vrsta jezičnih igara. Autorica nas u svakom trenutku iznenađuje svojom kreativnošću i originalnošću, što je svojevrsna garancija da će i učenike dodatno motivirati.

Na kraju valja reći da ovaj udžbenik donosi inventivne i originalne radne materijale i dopunjuje ih suvremenim metodičkim pristupom koji vodi brigu ne samo o mogućnostima i potrebama učenika i o njegovoj osobnosti, nego i o potrebama učitelja. Poticajan je i za jedne i za druge i otvoren za osobni pristup i kreativnost. Usmjeren je na motivaciju učenika, razvijanje njihove sposobnosti rješavanja problema, razvijane jezične kompetencije, ali i razvijanja samopouzdanja i samostalnosti u uporabi jezika. Duhovit je, kreativan, vedar, optimističan i moderan. Prema učenicima se odnosi kao prema ravnopravnim partnerima u nastavnom procesu te se pretpostavlja da će i učitelji/ce zauzeti jednak stav te zbog svega navedenog predstavljati značajan doprinos nastavi engleskoga jezika u ranoj dobi.